

Bijlage 1 : Samenvatting adviezen¹

Over de onderzoeksresultaten VAWOZ en aandachtspunten voor het vervolgtraject heb ik advies ontvangen van de Cie. m.e.r., de provincies/het IPO, het Omgevingsberaad Waddengebied en de Waddenacademie. De Cie. m.e.r. heeft een afzonderlijk advies voor de aanlandingen in zuidwest Nederland en voor Noor-Nederland opgesteld in verband met het later beschikbaar zijn van de onderzoeksresultaten uit het innovatie onderzoek doorkruising Waddengebied.

Advies Cie. m.e.r. over de afwegingsnotitie onderdeel zuidwest Nederland

De commissie geeft aan dat het effectenonderzoek, de afwegingsnotitie VAWOZ 2030 een goed en gedegen beeld geeft van de nu bekende milieugevolgen van de verschillende onderzochte tracéalternatieven en past bij het abstractieniveau van de keuze die nu wordt gemaakt. De commissie vindt het van toegevoegde waarde dat er in een vroeg stadium in de breedte is gekeken naar de benodigde netinfrastructuur van de toekomstige, nieuwe windenergiegebieden en wat de te verwachten milieugevolgen en mogelijke knelpunten zijn. De commissie doet in haar advies enkele aanbevelingen voor het vervolgtraject. Zo adviseert zij de ontwikkelingen met betrekking tot waterstof te blijven volgen in de context van de 2030 doelen. En beveelt zij aan in geval Geertruidenberg in een ruimtelijke procedure mee wordt genomen om door middel van een voortoets meer zicht te krijgen op de (on)haalbaarheid van een ADC-toets.

Advies Cie. m.e.r. over de afwegingsnotitie onderdeel Noord-Nederland

De Commissie vindt dat het onderzoek doorkruising Waddengebied en de afwegingsnotitie VAWOZ op een inzichtelijke manier op hoofdlijnen aangeven wat de te verwachten milieugevolgen zijn. De Commissie mist echter nog informatie over de gevolgen van de tracés op de natuur voor wat betreft hoogwatervluchtplaatsen voor wadvogels en biodiversiteitshotspots. De commissie vindt dat voor verdere keuzes van te onderzoeken kabelroutes door de Waddenzee deze essentiële informatie eerst moet worden aangevuld. Daarnaast adviseert de commissie om duidelijker te onderbouwen waarom de opgewekte windenergie niet aan kan landen bij Den Helder of bij het Duitse Emden.

Advies provincies/IPO

De kustprovincies en Noord-Brabant zijn gedurende de VAWOZ intensief betrokken. Zij onderschrijven het effectenonderzoek, ondersteunen het starten van ruimtelijke procedures voor 12 GW naar Borssele, Maasvlakte, Geertruidenberg en Eemshaven en zullen zich inzetten om de aanlandingen mogelijk te maken. Tegelijkertijd geven de provincies aan dat ze behoefte hebben aan een toekomstbestendig proces waarbij vanuit een integraal toekomstperspectief strategisch vooruit wordt gekeken.

De provincies adviseren het rijk om bij de voorliggende keuzes en het vervolgproces zich niet alleen te laten leiden door de VAWOZ 2030 maar ook mee te wegen welke locaties vanuit vraag en ruimte op de langere termijn beschikbaar dienen te blijven en te onderzoeken of de scope van de ruimtelijke procedures zou kunnen worden verbreed met het oog op de toekomst en met het oog op meekoppelkansen.

Advies provincie Groningen

De provincie Groningen heeft in een afzonderlijk aanvullend advies aan de ministerraad opgeroepen om het perspectief van de provincie Groningen goed mee te wegen in de besluitvorming over de aanlandingen. De provincie vraagt de realisatie van windparken op de Noordzee veel sneller te laten gebeuren en alles in werk te stellen voor in gebruik name van het windpark ten Noorden van de Wadden in 2029, om de doelstellingen voor 2030 te halen. De provincie vraagt daarbij gebruik te maken van de potentie van Groningen als geschikte aanlandlocatie (Eemshaven) en hierbij recht te

---

¹ De adviezen zijn te vinden op [Verkenning aanlanding wind op zee \(VAWOZ\) | RVO.nl | Rijksdienst](#)

doen aan de afspraken die vanuit het Rijk gemaakt zijn met Groningen (Toekomstagenda Groningen en Nationaal Programma Groningen).

Voorts verzoekt de provincie om samen met bestuurlijke partners en stakeholders werk te maken van een omgevingsfonds. Dit fonds zou het doel moeten dienen het Noordzee-ecosysteem te versterken en de inpassing van aanlanding in het Waddengebied op een natuur-inclusieve wijze te compenseren.

Ook **Groningen Seaports en Samenwerkende bedrijven Eemsdelta** vragen in een gezamenlijke brief aan de staatssecretaris van EZK om met het noodzakelijke tempo voldoende wind op zee in Eemshaven te laten aanlanden om te voorzien in de sterk toenemende elektriciteitsvraag en om waterstof te kunnen produceren.

Brief provincie Zeeland

De provincie Zeeland heeft 18 mei jl. in afstemming met North Sea Ports (NSP) en Smart Delta Resources (SDR) een brief aan het ministerie van EZK gestuurd waarin is aangegeven dat het Zeeuws industrieel cluster richting 2030 veel groene elektronen nodig heeft voor elektrolyse en voor elektrificatie van productieprocessen. Hierbij geven SDR en NSP aan zich maximaal in te zetten voor de projecten die nodig zijn om de vraagontwikkeling te realiseren en faciliteren. De provincie geeft aan zich maximaal in te zetten voor draagvlak en ruimtelijke inpassing van een aanlanding van wind op zee.

Advies Omgevingsberaad Waddengebied (OBW)

Het OBW adviseert dat in de te starten ruimtelijke procedures in ieder geval wordt ingezet op Eemshaven-oost-varianten waarvan route 2 – de meest oostelijke route door het Eems Dollardverdragsgebied - de voorkeur heeft en dat daarbij alternatieven in beeld worden gehouden die recht doen aan de Agenda voor het Waddengebied 2050 (waarbij uitgegaan wordt van de hoofddoelstelling voor de Waddenzee, namelijk 'een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap').

Met betrekking tot de vervolgstappen adviseert het OBW gebruik te blijven maken van de Waddengovernance. Het Bestuurlijk Overleg Waddengebied kan dan een belangrijke rol spelen in de te maken keuzes.

Als laatste onderschrijft het Omgevingsberaad een proces waar tempo nodig is om klimaatdoelstellingen te halen en tegelijk de belangrijke waarden van het Waddengebied daarbij serieus mee te nemen.

Reflectie Waddenacademie

De Waddenacademie adviseert om álle alternatieve routes en innovatieve technieken die in het onderzoek innovatie doorkruising Waddengebied zijn bekeken mee te nemen (ook de routes die het Waddengebied niet doorkruisen, en de technieken die nog technische en financiële uitdagingen kennen). Voorts adviseert de Waddenacademie voor de alternatieve routes aansluiting bij bestaande (of eventuele toekomstige) corridors expliciet als weegfactor mee te nemen. Verder adviseert de Waddenacademie om de ingrepen (technieken) die worden gebruikt, de omgeving die wordt doorkruist en de effecten van de doorkruising zo veel mogelijk te kwantificeren en ook mogelijke cumulatieve effecten en toekomstige ontwikkeling in beschouwing te nemen. Tenslotte wijst de Waddenacademie op de beperkingen in de huidige toetsing van de voorgenomen activiteiten aan bestaande juridische kaders.